

Dr Jelena Čeranić

Institut za uporedno pravo, Beograd

UDK: 347.771(4-672 EU)

Originalni naučni rad

PRIMENA MEHANIZMA BLIŽE SARADNJE U OBLASTI PATENTNOG PRAVA EU

U radu se analizira primena bliže saradnje u oblasti patentnog prava EU. Nakon uvodnih napomena o samom mehanizmu bliže saradnje, prvi deo rada posvećen je postupku zaštite pronalazaka na osnovu Konvencije o evropskom patentu. U drugom delu rada predstavljen je predloženi sistem zaštite pronalazaka u Evropskoj uniji primenom mehanizma bliže saradnje. Novi sistem sastoji se od dve uredbe: Uredba o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije i Uredba o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije koja se tiče prevođenja. Posebna pažnja je posvećena prednostima zaštite pronalazaka primenom ovog novog sistema. U okviru trećeg dela rada razmotrena je mogućnost uspostavljanja novog sistema za rešavanje patentnih sporova unutar EU.

Ključne reči: *Intelektualna svojina, patent, Evropska unija, bliža saradnja, Konvencija o evropskom patentu.*

I UVODNE NAPOMENE

Evropska unija prevazišla je očekivanja svojih idejnih tvoraca kako u kvantitativnom, tako i u kvalitativnom smislu. Budući da je došlo do povećanja broja država članica i heterogenosti Unije, moralo se odstupiti od određenih postulata na kojima se nekada insistiralo. Jedan od njih je i princip jednakosti i jedinstva država članica, na osnovu koga sve države članice jednoobrazno učestvuju u razvoju svih politika Unije. Danas je nemoguće zamisliti da sve zemlje napreduju istim ritmom. S jedne strane, pojedine države ne mogu, jer nisu na odgovarajućem stepenu razvoja, a s druge strane, neke i ne žele da učestvuju u razvoju određenih politika. „Da bi Evropska unija, koju čini dvadeset sedam država članica nastavila da napreduje i produbljuje integracije, koncept jednakosti i jedinstva država članica ustupio je mesto konceptu diferenciranosti (fleksibilnosti). Pod fleksibilnošću komunitarnog prava se podrazumeva mogućnost da se države članice nalaze u različitom položaju u pogledu opsega prava i obaveza u okviru određenih politika Unije. Dakle, na osnovu ovog koncepta, svaka

država članica Evropske unije ime mogućnost da produbljuje integracije sopstvenim ritmom.“¹

Iako je diferenciranost u primeni komunitarnog prava neformalno oduvek bila prisutna u evropskom pejzažu, diferencirana integracija kao koncept prava EU prvi put je predviđena Ugovorom iz Amsterdama 1997. godine. Diferencirana integracija je institucionalizovana u vidu odredbi o bližoj saradnji. Na osnovu Ugovora države članice koje nameravaju da uspostave međusobnu saradnju, mogu koristiti institucije, postupke i mehanizme predviđene Ugovorima, uz poštovanje određenih uslova. Inače, Ugovorom je predviđeno da kada se bliža saradnja uspostavi, ona ostaje otvorena za sve države članice koje joj inicijalno nisu pristupile.

Predviđene Ugovorom iz Amsterdama, odredbe o bližoj saradnji su u nekoliko navrata bile predmet izmena i dopuna. Najpre Ugovorom iz Nice, kojim su ublaženi uslovi za otpočinjanje bliže saradnje, a zatim Ugovorom iz Lisabona, koji sadrži sveobuhvatnu reformu mehanizma bliže saradnje, u smislu njegovog prilagođavanja novonastalim okolnostima u Uniji.

Mehanizam bliže saradnje pokrenut je u oblasti patentnog prava EU u prvoj polovini 2011. godine. Iako formalno postoji od 1997. godine, ovo je tek drugi put u istoriji evropskih integracija da se pokreće bliža saradnja.² Bliža saradnja je, u skladu sa odredbama Ugovora iz Lisabona, odobrena odlukom Saveta od 10. marta 2011. godine. Naime, Ugovorom je predviđeno da države članice koje žele da međusobno uspostave bližu saradnju u nekoj od oblasti iz Ugovora, podnose zahtev Komisiji, u kojem preciziraju oblast u kojoj žele da ostvare bližu saradnju i ciljeve koje žele da postignu. Komisija može podneti Savetu odgovarajući predlog u vezi sa tim.³ Dana 13. aprila 2011. Evropska komisija je predložila zakonodavni paket mera sastavljen od dva predloga kojima se primenjuje mehanizam bliže saradnje u oblasti zaštite pronalazaka.

Ugovorom iz Lisabona je predviđeno da odluku o odobrenju bliže saradnje, pod uslovom da u njoj učestvuje najmanje devet država članica, donosi Savet kao poslednja instanca, pošto je utvrdio da se ciljevi postavljeni u okviru ove saradnje, u razumom roku, ne mogu ostvariti u okviru Unije kao celine.⁴ Predlog o uspostavljanju bliže saradnje u oblasti patentnog prava EU je odobren na vanrednom sastanku Saveta za konkurenciju 27. juna 2011. godine.

Cilj ovog zakonodavnog paketa je da se pronalazačima u Evropi pruže jedinstvena prava koja mogu da budu prenesena, licencirana, poništena

---

¹ J. Čeranić, *Oblici povezivanja država članica u Evropskoj uniji*, Službeni glasnik, Beograd, 2011, str. 22.

² Prvi put je bliža saradnja pokrenuta u oblasti prava koje se primenjuje na razvod i pravno razdvajanje. Ovoj saradnji se do sada priključilo četrnaest država članica EU.

³ Čl. 329, st. 1, tač. 1 Ugovora FEU

⁴ Čl. 20, st. 2 Ugovora EU.

ili zastarela u svim državama članicama koje učestvuju u bližoj saradnji.⁵ Do sada se dvadeset pet država članica EU priključilo bližoj saradnji, dok su Španija i Italija izabrale da ostanu izvan nje. Jedan od osnovnih razloga za uspostavljanje novog sistema u oblasti zaštite pronalazaka unutar Evropske unije je činjenica da je dobijanje patentne zaštite, u svim ili većini evropskih zemalja, na osnovu postupka koji vodi Evropski zavod za patente (EZP) iz Minhena, izuzetno skupo.⁶

U prvom delu rada biće predstavljen postupak zaštite pronalazaka u Evropskoj uniji na osnovu Konvencije o evropskom patentu, koju obezbeđuje Evropski zavod za patente. U drugom delu biće analiziran predloženi sistem zaštite pronalazaka u Evropskoj uniji primenom mehanizma bliže saradnje. Ovaj novi sistem sastoji se od dve uredbe : Uredba o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije i Uredba o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije koja se tiče prevođenja. Posebna pažnja biće posvećena prednostima zaštite pronalazaka primenom ovog novog sistema. U trećem delu rada biće razmotrena mogućnost uspostavljanja novog sistema za rešavanje patentnih sporova unutar EU.

II ZAŠTITA PRONALAZAKA U EU NA OSNOVU KONVENCIJE O EVROPSKOM PATENTU

U Evropi zaštitu pronalazaka obezbeđuje Evropski zavod za patente, kome se prijave podnose na osnovu propisa uspostavljenih Konvencijom o evropskom patentu (KEP). Konvencija o evropskom patentu je poseban sporazum zaključen na osnovu člana 19 Pariške konvencije. Njome se ustanovljava nadnacionalni sistem pravnih normi kojima se uređuje postupak priznavanja patenta u Evropi, tzv. evropskog patenta. Evropski patent proizvodi neposredno dejstvo u državama članicama ove konvencije. Konvencija ima regionalni karakter, tako da joj mogu, pod određenim uslovima, pristupiti samo evropske države. Inače, ovu konvenciju je potpisalo trideset osam evropskih zemalja, tačnije svih dvadeset sedam država članica EU i jedanaest drugih zemalja Evrope.

Jedna od specifičnosti Konvencije o evropskom patentu je to što krug pronalazača, odnosno njihovih pravnih sledbenika, koji imaju pravo da se pozivaju na ovu konvenciju nije ograničen državljanstvom, prebivalištem/

---

⁵ E. Bonadio, „The EU Embraces Enhanced Cooperation In Patent Matters: Towards A Unitary Patent Protection System“, *European Journal of Risk Regulation*, 3/2011, str. 416.

⁶ Na osnovu nekih procena zaštita pronalaska prema sistemu EZP u svih dvadeset sedam država članica EU, u ovom trenutku, bi koštala oko 31 hiljada evra od čega bi 23 otišlo na samo na troškove prevođenja. S druge strane, zaštita pronalaska u SAD košta 1850 evra u proseku. Ova činjenica sama za sebe ukazuje nekonkurentnost evropske tehnologije i objašnjava zašto Evropska unija zaostaje za SAD u oblasti tehnologije i nauke i razvoja.

sedištem ili drugom pravnom činjenicom. Dakle, svako pravno ili fizičko lice na svetu ovlašćeno je da podnese evropsku prijavu i, pod propisanim uslovima, stekne evropski patent.

Što se tiče materijalnog evropskog patentnog prava, njega sačinjava skup normi, sadržanih u Konvenciji o evropskom patentu, kojima se određuju : predmet patentne zaštite, uslovi patentibilnosti pronalaska, lica koja imaju pravo na evropski patent, pravne posledice evropske prijave i evropskog patenta, dužina trajanja evropskog patenta i uticaj evropskog patentnog prava na nacionalni pravni sistem.

Ono što je posebno važno istaći je da materijalno evropsko patentno pravo na nadnacionalni način uređuje patentnu zaštitu pronalaska samo u određenom intervalu, tj. od trenutka podnošenja evropske prijave do trenutka priznavanja evropskog patenta. „Od trenutka priznavanja evropskog patenta, u načelu, prestaje primenljivost nadnacionalnih normi, te se evropski patent 'raspada' na onoliko broj nezavisnih nacionalnih patenata, koliko ima zemalja članica KEP-a koje je prijavitelj u evropskoj prijavi naznačio kao države u kojima želi patentnu zaštitu za svoj pronalazak. Svaki od tih patenata, koji se dalje naziva evropski patent, nastavlja da traje u pojedinoj državi, podvrgnut propisima nacionalnog patentnog prava. Njegova sudbina je nezavisna u odnosu na sudbinu ostalih evropskih patenata za isti pronalazak, koji su priznati na osnovu iste odluke EZP.“⁷

Dakle, Evropski zavod za patente ispituje zahteve i odobrava podnosiocu paket nacionalnih patentnih prava. Drugim rečima, ono što obezbeđuje Evropski zavod za patente jeste centralizovani postupak ispitivanja koji se završava izdavanjem onoliko nacionalnih patenata koliko je država navedeno u zahtevu. Jednom kada Evropski zavod za patente prizna patent (tačnije paket nacionalnih patenata), on mora da bude potvrđen u svakoj državi ugovornici koja je naznačena u prijavi. U zavisnosti od nacionalnog zakonodavstva može se zahtevati:⁸

- prevod na nacionalne jezike celokupnog patentnog spisa;
- prevod na nacionalne jezike samo patentnih zahteva;
- prevod na nacionalne jezike samo patentnih zahteva i prevod patentnog spisa na engleski jezik ukoliko je evropski patent priznat na nemačkom ili francuskom.

Na ovaj način, tj. prevodjenjem na nacionalne jezike patentnih spisa i patentnih zahteva, povećavaju se troškovi, što naročito pogađa državna istraživačka tela, kao i mala i srednja preduzeća. Štaviše, održavanje patenta koji je priznao Evropski zavod za patente podrazumeva plaćanje godišnje takse u svakoj zemlji u kojoj je potvrđen, kao i registraciju svakog prenosa,

⁷ S. Marković, *Pravo intelektualne svojine*, Istočno Sarajevo, 2007, str. 349.

⁸ Detaljnije na Internet adresi:

<http://www.kombeg.org.rs/Slike/CeTranIRazvojTehnologija/2011Maj/Zastita%20novih%20tehnickih%20resenja%20patentom.pdf>, 10. oktobar 2011.

dozvola i drugih prava (relevantni troškovi koje mora da plati vlasnik). Osim toga, vlasnici patenata su prinuđeni da, u svakoj državi u kojoj je patent potvrđen, plaćaju zastupnike, tj. advokate, koji vode računa o usaglašavanju evropskog patenta sa nacionalnim propisima u ovoj oblasti.⁹

Ovakva složenost i troškovi često navode evropske pronalazače da ograniče zaštitu na samo nekoliko država ugovornica EZP. Oni svoj pronalazak štite u proseku u pet od dvadeset sedma država članica EU, što na neki način smanjuje njegovu vrednost. Usled nedostatka zaštite u mnogim zemljama EU, pronalasci mogu biti predmet krivotvorenja čime se povećava trgovina proizvodima nastalih povredom patenta. Npr. pod pomenutim okolnostima nije moguće sprovesti oduzimanje na carini EU u skladu sa Uredbom 1383/2003 o carinskim merama u vezi sa robom za koju se sumnja da se njome povređuju prava intelektualne svojine i merama u vezi sa robom za koju se ustanovi da se njome povređuju ta prava. Naime, ti proizvodi mogu da uđu u EU preko država članica u kojima pronalazak nije zaštićen i nakon toga slobodno da se kreću unutar EU, čak i da budu uvezeni u one zemlje gde je pronalazak zaštićen.

U poslednjih par godina bilo je nekoliko neuspešnih pokušaja stvaranja patenta Unije na način na koji je to regulisao Zavod za harmonizaciju na unutrašnjem tržištu u Alikanteu (Španija) kada je u pitanju komunitarni žig i dizajn. Primena mehanizma bliže saradnje u dvadeset pet država članica EU predstavlja najskoriji pokušaj. Čini se da će ovoga puta pokušaj biti uspešan, pre svega zahvaljujući samim pravnim osnovama na kojima je počiva. Naime, Ugovorom iz Lisabona je uvedena *ad hoc* pravna osnova, u smislu da je predviđeno da u okviru uspostavljanja i funkcionisanja unutrašnjeg tržišta, Evropski parlament i Savet, odlučujući u skladu sa redovnim zakonodavnim postupkom, utvrđuju mere u vezi sa osnivanjem evropskih tela u cilju obezbeđenja uniformne zaštite prava intelektualne svojine u Uniji i uspostavljanja centralizovanog sistema autorizacije, koordinacije i kontrole na nivou Unije.¹⁰ Takođe je predviđeno da Savet, odlučujući u skladu sa posebnim zakonodavnim postupkom, utvrđuje uredbama lingvistike režime na evropskom nivou. Savet odlučuje jednoglasno, posle konsultovanja Evropskog parlamenta.¹¹

III NOVI SISTEM ZAŠTITE PRONALAZAKA U EU

Komisija je izložila dva zakonodavna predloga u oblasti zaštite pronalazaka : Uredba o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije i Uredba o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije koja se tiče prevođenja. Za donošenje Uredbe kojom

---

⁹ E. Bonadio, 417.

¹⁰ Čl. 118, st. 1 Ugovora FEU.

¹¹ Čl. 118, st. 2 Ugovora FEU.

se uvodi patent Unije je, na osnovu redovnog zakonodavnog postupka,¹² potrebna kvalifikovana većina od dvadeset pet država članica i odobrenje Evropskog parlamenta, dok je za donošenje Uredbe o prevođenju, na osnovu specijalnog zakonodavnog postupka,¹³ potrebna jednoglasna odluka dvadeset pet država članica, posle konsultovanja Evropskog parlamenta.

1. Predlog Uredbe Evropskog parlamenta i Saveta o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije

Predlogom Uredbe Evropskog parlamenta i Saveta o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije¹⁴ propisani su uslovi za dobijanje patenta Unije i njegove pravne posledice. Ova uredba je usklađena sa odredbom Konvencije o evropskom patentu na osnovu koje grupa zemalja ugovornica, koja predvidi u posebnom sporazumu da evropski patenti priznati za te zemlje imaju jedinstveni karakter na njihovim teritorijama, može predvideti da evropski patenti mogu biti priznati samo zajedno za sve te zemlje.¹⁵ Shodno tome, Evropski zavod za patente priznaje patent Unije koji ima iste posledice u svim državama učesnicama. Dakle, nije potrebno da patent bude potvrđen u svakoj državi ponaosob. Inače, patent Unije postojaće zajedno sa nacionalnim i evropskim patentom. Stoga jedinstveni postupak ispitivanja sprovodi Evropski zavod za patente i dok se ne prizna evropski patent, podnosioci imaju mogućnost da izaberu između sledećih opcija:

- (a) da traže evropski patent u svim državama koje učestvuju u bližoj saradnji;
- (b) da traže evropski patent na teritoriji svih zemalja koje učestvuju u bližoj saradnji, ali i u određenim drugim državama ugovornicama KEP-a (uključujući zemlje EU koje ne učestvuju u bližoj saradnji);
- (c) da se opredele za staru mogućnost, tj. traži evropski patent, određujući pojedinačno zemlje koje su članice KEP-a.

Vlasnici evropskog patenta, koje je priznao Evropski zavod za patente, mogu se opredeliti za zaštitu patentom Unije tako što će poslati poseban zahtev u roku od mesec dana od kada je priznanje objavljeno u Evropskom Patentnom Biltenu. Zaštita će ipak važiti retroaktivno na teritoriji država učesnica od dana objavljivanja priznanja u Evropskom Patentnom Biltenu. Ključne odredbe kojima se reguliše patent Unije su slične onima koje postoje u većini nacionalnih patentnih zakona : npr.

---

¹² Čl. 118, st 1 Ugovora FEU.

¹³ Čl. 118, st 2 Ugovora FEU.

¹⁴ Tekst dostupan na Internet adresi:

http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/com2011-215-final_en.pdf, 1. oktobar 2011.

¹⁵ Čl. 142 KEP-a.

odredbe o okviru zaštite (čl. 6 i 7), ograničenja (čl. 8) i iscrpljenje prava (čl. 9).

Član 5 predloga Uredbe sadrži značajan izuzetak. Ukoliko je patent Unije ograničen ili povučen na osnovu gubitka novosti,¹⁶ ograničenje ili povlačenje evropskog patenta Unije važiće samo u državama učesnicama bliže saradnje koje su bile naznačene u ranijem evropskom patentnom zahtevu. Drugim rečima, ukoliko je neko podneo evropski patentni zahtev (u vezi sa sličnim pronalaskom) u zemlji koja učestvuje u bližoj saradnji pre podnošenja evropskog patentnog zahteva koji dovodi do dobijanja patenta Unije (i shodno tome ovaj kasniji patent je ograničen ili povučen), ograničavanje ili povlačenje takvog patenta će važiti samo u toj državi članici. To znači da će polje zaštite ili čak dostupnost zaštite biti ili smanjena ili isključena u određenim državama EU, ali ne i u ostalima. Ova odredba je predmet oštih kritika, zato što ne garantuje jedinstvenu zaštitu patentom Unije u svim državama članicama koje učestvuju u bližoj saradnji. Naime, ovakav scenario predstavlja suprotnost patentu Unije, tačnije samom cilju kome predviđeni sistem teži, a to je pravna sigurnost.¹⁷

2. Predlog Uredbe Saveta o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije koja se tiče prevođenja

Predlogom Uredbe Saveta o sprovođenju bliže saradnje u oblasti stvaranja zaštite patentom Unije koja se tiče prevođenja¹⁸, predviđeno je da se primenjuje sistem prevođenja Evropskog zavoda za patente, koji se zasniva na tri zvanična jezika : engleskom, francuskom i nemačkom. Dakle, podnosioci mogu da ponesu zahtev na bilo kom jeziku, ali oni koji nisu na engleskom, francuskom ili nemačkom moraju biti prevedeni na jedan od tri pomenuta jezika i (u fazi posle priznanja) patentni zahtev bi trebalo da budu prevedeni na druga dva zvanična jezika EZP-a. Ono što predstavlja novinu jeste da će troškovi prevođenja biti nadoknađeni do određenog iznosa i da nikakvi dodatni prevodi neće biti potrebni. Cilj ove uredbe je da se smanje troškovi patentne zaštite u EU pojednostavljenjem sistema prevođenja.

Uredbom je predviđen tranzitni period od dvanaest godina. Tokom ovog perioda, patenti Unije na francuskom i nemačkom trebalo bi da budu prevedeni na engleski. A patenti na engleskom trebalo bi da budu prevedeni na bilo koji zvanični jezik države članice koja učestvuje u bližoj saradnji, a čiji je jezik jedan od zvaničnih jezika EU. Zahvaljujući ovom rešenju,

---

¹⁶ Čl. 54, st. 3 KEP-a.

¹⁷ E. Bonadio, str. 418.

¹⁸ Tekst dostupan na Internet adresi:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0216:FIN:en:PDF>, 1
oktobar 2011.

obezbeđeno je da, tokom perioda tranzicije, svi patenti Unije budu dostupni na engleskom jeziku, tj. jeziku koji se koristi u međunarodnom tehnološkom istraživanju i publikacijama.

3. Prednosti predloženog sistema

Zahvaljujući otklanjanju nacionalnog zahteva za priznanjem i pojednostavljenim zahtevima za prevođenje, troškovi za dobijanje patenta Unije biće dosta niži u odnosu na troškove važećeg postupka Evropskog zavoda za patente. Predviđeno je da će troškovi za dobijanje patenta Unije u dvadeset pet država učesnica bliže saradnje biti 680 evra. Tokom pomenutog perioda tranzicije od maksimalno dvanaest godina, troškovi će biti malo veći, ali svakako ne veći od 2 500 evra za dvadeset pet zemalja, što je i dalje daleko manje u odnosu na troškove postupka zaštite EZP.

Komisija smatra da će na ovaj način biti značajno smanjeni ukupni troškovi i pojednostavljen postupak za dobijanje patentne zaštite u EU. Takođe, Komisija veruje da bi novi sistem trebalo bi da ima važan „spill-over“ efekat. Naime, usled smanjenja troškova, očekuje se da će kompanije i pronalazači povećati prihode i stoga biti voljni da zaštite svoje pronalaskе na osnovu tradicionalnog metoda EZP i u državama koje nisu članice bliže saradnje.¹⁹

Ipak, dve mediteranske države članice EU, Španija i Italija, izabrale su da ne učestvuju u bližoj saradnji, tvrdeći da su podnosioci zahteva iz zemalja u kojima je zvanični jezik engleski, francuski ili nemački u prednosti. Stav Italije i Španije je da ovakva situacija dovodi do poremećaja konkurencije unutar EU, što znači da će kompanije i pojedinci iz zemalja u kojima zvaničan jezik nije jedan od pomenuta tri biti diskriminisani. Stoga je, prema njihovom mišljenju, ovaj sistem u suprotnosti sa odredbom Ugovora o funkcionisanju EU o bližoj saradnji kojom je predviđeno da saradnja ne može predstavljati smetnju niti sredstvo diskriminacije između država članica i ne može imati za posledicu deformaciju pravila konkurencije između država članica.²⁰ S tim u vezi, Italija i Španija su, 30. maja 2011. godine, podnele žalbu pred Sudom pravde EU protiv Odluke Saveta od 10. marta 2011. kojom se odobrava bliža saradnja.

S druge strane, dvadeset pet država članica veruje da su zahtevi za usvajanje bliže saradnje već ispunjeni. Posebno se ističe da će kompanijama i pojedincima koji će morati da snose troškove prevođenja, biti nadoknađena većina nastalih troškova. Shodno tome, zemlje čiji zvanični jezik nije engleski, francuski i nemački neće biti diskriminisane. Štaviše, u skladu sa stavom 14 Odluke Saveta odobravajući bližu saradnju, sistem bi trebalo da

---

¹⁹ E. Bonadio, str. 418.

²⁰ Čl. 326, st. 2 Ugovora FEU.

poštuje nadležnosti, prava i obaveze država koje ne učestvuju u saradnji, kao što je predviđeno Ugovorom o funkcionisanju EU.²¹ U stvari, takav sistem ne bi trebalo da utiče na dostupnost patentne zaštite u državama članicama koje ne učestvuju u bližoj saradnji zahvaljujući bilo tradicionalnom putu Evropskog zavoda za patente, bilo nacionalnom patentnom postupku.

Osim toga, kao što je Komisija predvidela, kompanije i pojedinci iz država koje ne učestvuju u bližoj saradnji imaju pravo da dobiju zaštitu patentom Unije, koji važi u državama koje učestvuju u bližoj saradnji pod istim uslovima kao i kompanije i pojedinci iz tih država. Dakle, čini se da na osnovu predloženog sistema zaštite i kompanije i pojedinci iz država koje ne učestvuju u bližoj saradnji imaju određene koristi. Na ovaj način podstiču se investicije u oblasti istraživanja i razvoja u celoj EU, a uslovi predviđeni Ugovorom koji se tiču očuvanja ekonomske kohezije²² i ciljevi u vezi sa uspostavljanje unutrašnjeg tržišta i promocijom naučnih i tehnoloških razvoja²³, u potpunosti su ispunjeni.

IV NOVI SISTEM ZA REŠAVANJE PATENTNIH SPOROVA UNUTAR EU

Predloženi zakonodavni paket koji se sastoji od Uredbe kojom se stvara zaštita patentom Unije i Uredbe koja se tiče prevođenja patenta Unije predstavlja samo prvi korak ka jedinstvenom EU patentnom sistemu. Uspostavljanje zaštite patentom Unije trebalo bi da prati i adekvatan pravosudni sistem za rešavanje patentnih sporova na nivou Unije. Naime, prema sistemu koji se trenutno primenjuje, vlasnik evropskog patenta je obavezan da vodi spor u vezi sa povredom patenta pred sudom svake države u kojoj je došlo do povrede.

Međutim, uspostavljanje jedinstvenog pravosudnog sistema za rešavanje patentnih sporova na nivou Unije nije nimalo jednostavno, naročito posle mišljenja Suda pravde od 8. marta 2011. povodom predloga o osnivanju Evropskog i EU Patentnog suda. Predlog o osnivanju Evropskog i EU Patentnog suda je zahtevao pristupanje Evropske unije Evropskom zavodu za patente. Ovo pristupanje bi zapravo značilo usvajanje međunarodnog ugovora između EU, država članica EU i država ugovornica KEP-a koje nisu članice EU. Na taj način bi Evropski i EU Patentni Sud dobio ekskluzivnu nadležnost za rešavanje sporova u vezi sa evropskim patentom. U mišljenju Evropskog suda pravde se navodi da države članice ne mogu da povere nadležnost za rešavanje patentnih sporova sudu koji je osnovan međunarodnim sporazumom, koji bi lišio nacionalne sudove njihove dužnosti da primenjuju pravo EU, uključujući i ovlašćenja u vezi sa

---

²¹ Čl. 327 Ugovora FEU.

²² Čl. 326, st. 1 Ugovora FEU.

²³ Čl. 3, st. 3 Ugovora EU

prethodnim postupkom.²⁴ Drugim rečima, ovlašćujući Evropski i EU Patentni sud da rešava u prethodnom postupku, nacionalni sudovi bi bili lišeni tog ovlašćenja. Na ovaj način bi došlo do suštinske izmene karaktera ovlašćenja, poverenih institucijama EU i državama članicama EU, koja su neophodna za očuvanje same prirode prava EU. Stoga je predlog o osnivanju Evropskog i EU Patentnog suda ocenjen kao nekompatibilan sa pravom EU.²⁵

Komisija trenutno razmatra pomenuto mišljenje Suda pravde od 8. marta 2011. kako bi našla odgovarajuće rešenje. Cilj je da se konačno prevaziđu sve poteškoće i izađe sa novim predlogom u oblasti rešavanja patentnih sporova na nivou EU. Krajem maja 2011. godine bilo je diskusija o tome da patentni sud mogu osnovati samo države članice EU, pri čemu treće zemlje ne bi mogle da učestvuju u tome. Cilj osnivanja ovakvog suda je da se zaštita, obezbeđena patentom Unije, poveže sa sistemom koji omogućava da se takvi patenti budu predmet spora u svim državama članicama EU koje učestvuju u bližoj saradnji.²⁶ Dakle, ovaj korak je veoma bitan budući da na osnovu važećeg sistema vlasnik evropskog patenta je obavezan da vodi spor u vezi sa povredom patenta posebno pred sudom svake države u kojoj je došlo do povrede.

---

²⁴ Čl. 267 Ugovora FEU.

²⁵ E. Bonadio, „EJC Advocate General Rejects EU Patent Litigation Scheme“, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 5/2010, str. 286-287.

²⁶ *Ibid.*

Jelena Čeranić, Ph.D,
Institute of Comparative Law, Belgrade

THE ENHANCED COOPERATION MECHANISM IN THE FIELD OF THE EU PATENT LAW

The paper deals with enhanced cooperation mechanism in the field of the EU Patent Law. The objective of this regulatory move is to offer innovators in Europe a unique patent right which can only be transferred, licensed, revoked or may lapse in all the Member States which participate in the enhanced cooperation. After introductory notes with regard to the enhanced cooperation in general, the first part of the article is dedicated the current European Patent Office procedure for protecting the innovations. EPO applications are filed under the rules set forth by the European Patent Convention (EPC) which is not an EU instrument. Otherwise, obtaining patent protection in all or most European countries by using the current procedure is too expensive. Therefore, on 13 April 2011 the Commission tabled a package of two legislative proposals implementing enhanced cooperation in the field of unitary patent protection and translation arrangements. Such proposals were subsequently agreed upon by the EU ministers in an Extraordinary Competitiveness Council on 27 June 2011. So the second part of the article is devoted to the proposed regulations regarding the unitary patent protection in EU. However, Spain and Italy have chosen to remain outside the enhanced cooperation system and challenged before the Court of Justice of the European Union (CJEU) the Council Decision of 10 March 2011 authorizing such cooperation. They point out inter alia that the envisaged system would advantage applicants coming from EU English, French or German speaking countries. The creation of a unique title should be coupled with the adequate jurisdictional arrangements allowing unitary patents to be enforced and revoked throughout the territory of the participating countries. Thus, the third part of the article is dedicated to the centralized patent litigation system.

Keywords: Intellectual Property, patents, European Union, enhanced cooperation, unitary protection, European Patent Convention.